

**Výročná správa neziskovej organizácie Inštitút pre trvalou
držateľný rozvoj, n.o. za rok 2016.**

Na Banke pri Piešťanoch 10. 7. 2017

OBSAH:

1. ÚVOD.....	3
2. PREHĽAD ČINNOSTÍ USKUTOČNENÝCH ORGANIZÁCIOU ZA ROK 2016.....	3
3. ROČNÁ ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA A ZHODNOTENIE ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV V NEJ OBSIAHNUTÝCH.....	4
4. VÝROK AUDÍTORA K ROČNEJ ÚČTOVNEJ ZÁVIERKE.....	4
5. PREHĽAD O PEŇAŽNÝCH PRÍJMOCH A VÝDAVKOV.....	4
6. STAV A POHYB MAJETKU A ZÁVÄZKOV ORGANIZÁCIE.....	4
7. ZMENY A NOVÉ ZLOŽENIE ORGANIZÁCIE.....	5

1. ÚVOD

Nezisková organizácia Inštitút pre trvalo udržateľný rozvoj, n.o. so sídlom: Podhorská ulica č. 145, 921 01 Banka pri Piešťanoch, IČO 45746346 vznikla dňa 15/04/2015 na základe rozhodnutia Okresného úradu v Trnave podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v platnom znení (ďalej len „Zákon“).

Inštitút pre trvalo udržateľný rozvoj, n. o. poskytuje nasledovné všeobecne prospešné služby:

- a) tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt
- b) tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva
- c) služby v oblasti rozvoja telesnej kultúry

Orgánmi neziskovej organizácie sú:

- a) správna rada
- b) revízor
- c) riaditeľ

2. PREHĽAD ČINNOSTÍ USKUTOČNENÝCH ORGANIZÁCIOU ZA ROK 2015

Počas roka 2016 Inštitút pre trvaloudržateľný rozvoj, n.o. realizovala / zabezpečovala nasledovné činnosti (*zoznam činností spolu so stručným popisom*):

a) Konzultačné, osvetové a poradenské činnosti v oblastiach verejného sektoru orientovaných na energetickú efektívnosť a trvalú udržateľnosť. Výsledkom našej činnosti je cca 10 investičných projektov energetickej efektívnosti realizovaných v priebehu roku 2017 scelkovou investíciou cez 2 mil. Euro. Tieto investičné projekty priniesli energeticke úspory sústav v porovnaní s pôvodnými sústavami uspor 51,76% spotreby elektrickej energie.

b) Spolupracovníci a výkonný riaditeľ pôsobi v rámci získavania príjmov z podnikateľskej činnosti, ako externý lektor a člen akreditačnej komisie v organizácii AKF (Akadémia kreatívnej fotografie), kde sa podieľa na programe REPAS (rekvalifikačné kurzy, akreditované MPSVaR) usporiadanom v úzkej súčinnosti s MPSVaR a Ústredím Práce.

c) August 2016 – publikačná činnosť v lokálnych médiách. Jedná sa o sériu článkov vyvracajúcich hromadný úhyn Podeniek, ako dôsledok „ekologickej“ katastrofy

d) v októbri 2016 sme v spolupráci s donormi a venovali mestu Piešťany novú sadenicu lipy malolistej, ktorá nahradila uhynutý exemplár v stromoradí v centre mesta Piešťany

Plánované a rozpracované aktivity z roku 2017, ktorých realizácia sa predpokladá v nasledujúcich rokoch:

-„Mestské včely“: V súčasnosti prebieha pod záštitou organizácie Pontis a právnickej iniciatívy ProBono spracovanie základných právnych rámcov pre uskutočňovanie a replikovanie výsledkov projektu vo verejnom i v súkromnom priestore. V rokoch 2016 a 2017 plánujeme uviesť projekt do praktického života na území mesta Piešťany.

Po odhalení všetkých špecifik a overovacej prevádzke, hodláme metodiku a skúsenosti zo zriaďovania chovu sprístupniť záujemcom včelárstvo v mestskom prostredí, na území celej SR.

-Projekt „Bývanie pre 21. storočie“: vďaka donátorom má dnes ITUR k dispozícii pozemok, na ktorom plánujeme vybudovať prezentačné centrum s technologicky vy- spelým,

environmentálne benígnym obytným objektom, ktorý bude slúžiť predovšetkým záujemcom o individuálnu výstavbu – ako inšpirácia v otázkach udržateľnej architektúry, stavebníckych technológií a postupu stavebníka. Vznikne tak priestor na prezentáciu jednotlivých dodávateľov, ako aj pre vzdelávanie, výskum a vyhodnocovanie jednotlivých technologických systémov a riešení.

Participujúcimi subjektmi sú – Stavebná fakulta STU v Bratislave, Komora architektov SR, Mediálnymi partnermi sú RSTV a vydavateľstvo Jaga. Predpokladané trvanie projektu je po dobu siedmich rokov.

-Riešenie problematiky „dutinových hniezdičov“: v spolupráci so SOVS Slovensko pripravujeme pre hniezdnu sezónu 2018 inštaláciu dutín pre vtáky, hniezdiace v dutinách na stavebných objektoch, súkromných i verejných (zodpovedajúci právny rámec a vhodný dizajn zodpovedajúci potrebám jednotlivých vtáčích druhov).

Projekt sa zaoberá dvomi aspektmi:

- [– nedostatkom dutín v jestvujúcej vysokej zeleni
- [– predchádzaním poškodzovania zateplenia budov

a možnosťami zriaďovania hniezd na plášťoch zateplených budov.

-“eSKaSpot“: **projekt pre enabling platform**

projekt „enabling platform“ situovanej do revitalizovaného industriálneho objektu „Elektrárňa Piešťany“

- ≥ DIY DIELŇA (Open Stands & tools, Tutoring)
- ≥ PROFESIONÁLNY SERVIS BICYKLOV (endorsed by Shimano Point®)
- ≥ POZÁRUČNÉ OPRAVY PRE ZÁKAZNÍKOV OD DOMOSS
- ≥ KURZ MECHANIKOV (Hands-on Skills Course)
- ≥ KOMUNITNÉ CENTRUM PRIATEĽOV BICYKLA (Veľké koleso – Big Wheel)
- ≥ RECYKLAČNÝ PRIESTOR – ŠANCA NA DRUHÝ ŽIVOT (Cradle On!)
- ≥ ZÁZEMIE PRE VEREJNE ZDIEĽANÉ MESTSKÉ BICYKLE (Public Bikes of Piešťany)
- ≥ MÚZEUM BICYKLA (pozoruhodné stroje a komponenty hodné zachovania)

GENERÁLNI PARTNERI: Komunitné Centrum, prevádzkovateľ priestoru Elektrárňa Piešťany

Domoss Technika – poskytovateľ technického vybavenia Q 7, digital media

MEDIÁLNI PARTNERI: internetové portály: Pnky.sk; ZPiešťan.sk Wintermedia a.s.

PARTNERI: PaulLange&Co. Pro Civitate - Spoločne pre Piešťany, o. z.

a sympatizujúci prispievatelia (crowdfunding)

Typickou črtou obrazu meste Piešťany je okrem kúpeľníctva, masívna prítomnosť cyklistov, niekedy sa mu hovorí aj “slovenský Hanoj”.

„Piešćanci sa rozvážajú na bicygli, kolesi, lebo na cicáku“. Bicykel, tento rovnako ekonomický, ekologický, efektívny a efektívny dopravný prostriedok, zažíva v kultúrnej

vyspelých a environmentálne zodpovedných post-industriálnych spoločnostiach veľký comeback – či už ako nástroj lokálnej mobility, alebo proprietá zdravého životného spôsobu a športovej rekreácie.

Tento typ dopravy stále obľúbený a živý – pri obsedantnej a vlastne skôr vynútenej fixácii nášho života na automobily a aj napriek zatiaľ skôr indiferentnému postojovi verejnej správy – nie je, už vzhľadom k rastúcim problémom s parkovacím miestom, v žiadnom prípade na ústupe.

Čo predstavuje ESKA:

Zarážajúco však nie je tento spôsob dopravy systémovo podporovaný a bežní užívatelia sú často vydaní napospas, síce legálnym, zato však nelogickým represiam zo strany inštitúcií riadenia spoločnosti.

Zaťaženie odvodmi a relatívne vysoké prevádzkové náklady vytlačili z trhu drobných poskytovateľov servisných služieb a špecializované predajne favorizujú predaj nového tovaru pred údržbou a renováciou často niekoľko desaťročí starých, avšak stále funkčných bicyklov.

Mladšie generácie zablúdili vo virtuálnej realite a vytratil sa základné remeselné zručnosti opraviť jednoduchý mechanizmus, za aký isto môžeme „velociped“ pokladať. Na druhej strane však začína prekvitať celá vitálna subkultúra nových, predovšetkým mladších, entuziastov cyklistickej mobility

- ≥ ESKA je historicky najstaršou, masovo rozšírenou značkou cestovných bicyklov na území Česko-slovenska.
- ≥ Spoločnosť na výrobu bicyklov ELITE, založili v roku 1911 v meste Cheb páni Swetlik a Kastrup, ako jedno z najstarších výrobní bicyklov a detských kočiekov v českých zemiach. Neskôr, zložením svojich iniciál, zmenili názov na ES-KA.
- ≥ Po znárodnení v roku 1947, už ako ESKA, značka združila českých výrobcov bicyklov. Svojou „20-palcovou skladačkou“, sa táto fabrika v druhej tretine 20. storočia zapísala zlatým písmom do histórie česko-slovenskej cyklistickej mobility.
- ≥ V raných 90-tych rokoch n. p. ESKA nezvládol transformáciu do podmienok trhovej ekonomiky a ukončil svoju činnosť konkurzom, značka ESKA je však ešte aj dnes v širokom spoločenskom povedomí dobre známa.

eSKaSpace – enabling platform^{1*}

Profil Inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj (ďalej ITUR), bol (spolu s deklarovanou snahou Komunitného centra – prevádzkovateľa objektu E. P., vytvoriť v Elektrárni Piešťany centrum pre zážitkové vzdelávanie v oblasti vedy, techniky a umenia) ideovým impulzom pre vznik projektu „eSKaSpace“. Sme toho názoru, že potenciál Elektrárne Piešťany poskytujú optimálne podmienky na zriadenie a rozvojovú perspektívu pre existenciu takzvanej „enabling platform“, zameranej na podporu cyklistiky ako:

≥ významnej alternatívnej formy dopravy a ≥ nie nevýznamného, spoločenského hnutia,

ktoré v sebe združuje aspekty ≥ športovo-rekreačné, ako aj ≥ pro-environmentálne – zamerané na perspektívu udržateľnej budúcnosti,

¹ <http://doors8delhi.doorsofperception.com/presentationspdf/manzini.html> prístupné: 08/01/2017 17:29 *Podrobnejšie: pozri poznámku na konci textu

- so zámerom vytvoriť vitálnu, komunitne profilovanú a podpornú platformu pre podporu cyklistiky, ako alternatívnej formy mobility.

A tu je na mieste priblížiť termín „enabling platform“ – ide o kľúčový pojem, proponentom ktorého je medzinárodne etablovaný odborník na problematiku udržateľnosti a (meta)dizajnu – – prof. Ezio Manzini^{2,3}, t.č. pôsobiaci na Politecnico di Milano (IT).

Samotný eSKaSpace plánujeme ako viacúrovňovú a širokú záujmovú platformu:

- ≥ SVOJPOMOCNÁCYKLODIEĽŇA (DIY Open Stands, Tool & Tutoring⁴)

Platforma by mala by zahájiť činnosť vo vedľajšom objekte areálu Elektrárne Piešťany, nadačnom zariadení vo vlastníctve ZSE, ktorého programová náplň je o. i. sa taktiež orientuje na podporu a šírenie myšlienok trvalej udržateľnosti. V prednej časti dielne bude k dispozícii jeden, či viac servisných ostrovčekov, obsahujúcich servisný stojan a základné náradie. Počet týchto stanovísk bude závisieť od záujmu verejnosti, ktorá bude môcť za dobrovoľný príspevok využívať toto zázemie na opravy a údržbu svojich bicyklov. V prípade väčších technických problémov bude k dispozícii zamestnanec – mechanik bicyklov, spôsobilý poskytnúť odbornú radu či asistenciu a v prípade potreby zapožičať špeciálne náradie, prípravky a pod.

- ≥ PROFESIONÁLNY SERVIS (endorsed by Shimano Point®) Jeho úlohou bude naplno využiť zázemie a technické vybavenie. Táto plne komerčná služba by v ideálnom prípade mala vytvárať zdroje, potrebné na mzdové náklady odborného personálu.
- ≥ POZÁRUČNÉ OPRAVY pre zákazníkov siete predajní DOMOSS DOMOSS je významný lokálny distribútor širokej škály spotrebného tovaru, s ktorým nás spája strategické partnerstvo. Ako protihodnotu za poskytnuté kompletne servisné vybavenie dielne, poskytneme jeho zákazníkovi, členom Domoss Klubu, zľavy na servisné činnosti podľa klubových pravidiel.
- ≥ ŠKOLAMLADÉHOMECHANIKA V spolupráci s mládežníckymi organizáciami z Piešťan a okolia máme pripravenú sériu workshopov s rôznym stupňom náročnosti: od spadnutej retiazky cez opravu defektu, nastavenie prehadzovača a prešmykača, až po vypletanie a centrovanie kolies. Predpokladáme dva až štyri semináre mesačne počas celej cyklistickej sezóny.
- ≥ KOMUNITNÉCENTRUMPRIATEĽOVBIKYKLA Sme presvedčení, že „eSKaSpace“ združí a posilní miestnu „jednostopovú komunitu“ a stane sa miestom zrodu ďalších iniciatív a aktivít.
- ≥ RECYKLAČNÉ MIESTO – KANDIDÁTI NA ĎALŠÍ ŽIVOT Sme dôslednými proponentmi filozofie „Craddle to Cradle⁵“ – eliminácie odpadu a maximálneho

² <http://attainable-utopias.org/tiki/tiki-index.php> prístupné: 08/01/2017 ³

<http://www.unep.org/resourceefficiency/Portals/24147/scp/design/pdf/pss-imp-7.pdf> ⁴ DIY – Do It Yourself – urob si sám; Open Stand – samoobslužné pracovné miesto; Tutoring – asistenciu,

poradenstvo; (angl.) ⁵ Požiadavka úplnej recirkulácie materiálnych zdrojov v ich životnom cykle (angl.: Life-Cycle): „z kolísky do kolísky“ (angl.: Cradle to Cradle) – na rozdiel od jednorazového ukončeného cyklu „z kolísky po hrob“ (angl.: Cradle to Grave), radikálne predlžuje využitie vyťažovaných prírodných surovín pred ich eventuálnym energetickým využitím

využívania všetkých, iba zdanlivo nepotrebných vecí. Sme pripravení zužitkovať zdanlivo nefunkčné bicykle, vrátiť ich späť do prevádzky a premávky. Už nepoužiteľné súčiastky hodláme poskytnúť partnerským organizáciám – napr. na poli kultúrneho priemyslu – pre výtvarný, či dizajnerský upcycling⁶.

≥ ZÁZEMIEPREMESTSKÉ, VEREJNEZDIEĽANÉBIKYKLE Komunitne zdieľaná flotila mestských bicyklov patrí k riešeniam, ktorý sa uplatňujú v stále pribúdajúcich mestách po celej Európe i vo svete. Okrem takpovediac hlavného mesta cyklistiky – dánskej Kodane, sa

toto riešenie etablovalo napr. v Paríži, Dubline, Barcelona kde sa rozvinulo ďalej, do oblasti verejne zdieľaných elektromobilov. Verejné „rent-a-bikes“ premávajú aj v neďalekej Viedni – napriek tomu, že prvé dve garnitúry bicyklov boli vandalizované, viedenská municipalita vytrvala v jeho presadzovaní a Viedeň je iste aj preto mestom, zastávajúcim dlhodobu vrchnú priečku vo svetovom rebríčku hodnotenia kvality života vo svetových mestách⁷. V Berlíne zasa tvoria sofistikované bicykle s palubnou elektronickou registráciou koncovú časť dopravného door-to-door systému spoločnosti Deutsche Bahn. Na Slovensku poznáme podobnú iniciatívu z Prievidze. Po spustení úvodných fáz projektu by sme takýto mobilizačný nástroj udržateľného života chceli ponúknuť aj obyvateľom a návštevníkom nášho mesta.

≥ MÚZEUMBICYKLOV (pozoruhodné stroje a komponenty, ktoré sú hodnôz zachovania) Veľakrát sa stáva, že ľudia vymieňajú historicky, či technicky unikátne bicykle a komponenty

za nové. V súčasnosti vlastníme desiatky mimoriadnych bicyklov a stovky „kultových“ komponentov, ktoré

predstavujú míľniky vo vývoji cyklistickej mobility či športu. Túto zbierku hodláme zhromažďovať aj naďalej a sprístupniť verejnosti v muzeálnej časti eSKa-Space.

Projektom eSKa-Space sa ideovo a koncepčne zaoberáme od roku 2016. Veríme jeho potenciálu a chceme urobiť všetko preto, aby náš projekt mohol byť verejnosti prístupný už na jar tohto roku.

v Piešťanoch, Dušan Knap, 15. marca 2017 vedúci projektu eSKaSpace

(spaľovaním) alebo premenou na (skládkovaný) odpad. ⁶ „Upcycling“ predstavuje ďalší, nový životný cyklus výrobku, so kvalitatívnymi zvýšením úžitkových vlastností jeho materiálnej substancie... ⁷ podľa prestížnych výrobných rebríčkov Mercer LLC[®], alebo NUMBEO[®], do ktorých sa premietajú, o. i. doprava a znečistenie (vzduchu) sa napr. vyššie spomenutá Viedeň dlhodobu umiestňuje na popredných priečkach.

*Vysvetlivka k pozn. na str. 2

Očakáva nás osvojenie nového chápania prosperity. Prechod k „udržateľnej spoločnosti“ je o. i. masívnym procesom sociálneho učenia. Radi- kálny charakter tohto cieľa (naučiť sa lepšie žiť, produkovať menšiu, tzv. „ekologickú stopu“.) vyžaduje rozsiahle experimentovanie, obrovské kapacity pre načúvanie a tiež veľkú mieru flexi- bility k zmenám, pretože je zrejmé, že spôsob živo- ta, akým žijeme dnes, k požadovanému cieľu nevedie.

Ak sa táto fáza pokusov neuskutoční, ak sa nám nepodarí vytvoriť si rozličné skúsenosti a po- učiť sa z nich, potom budeme odsúdení iba pokračovať v konzervovaní starých postupov – to znamená udržiavať náš súčasný katastrofický spôsob života, výroby a spotreby. Proces sociál- neho učenia v takomto obrovskom meradle sa tak týka každého z nás.

Toto súčasné učenie predpokladá existenciu vitálnych komunít, podnecujúcich dynamiku života smerom zdola nahor, vyznávajúcich participa- tívne, intergeneračné formy jeho organizácie (napr. spoločné bývanie a práca, podpora rodiny, detí, či seniorov, rozvoj pešej a cyklistickej mobi- lity, vznik ekologicky benígnych potravinových reťazcov – napr. blízkých hnutiu Slow Food, ďalej solidárne nakupovanie, fair-trade obchod a pod.

Kontexty, aké tu máme na mysli, v praxi pred- stavujú zložité entity, charakterizované viacerými dimenziami: sociálnou, ekonomickou, kultúrnou, administratívnou, inštitucionálnou ...

Aj keď sú takéto kontexty výsledkom procesu koevolúcie a preto sa „navrhnuť“ (v angl. slo- veso: „to design“,) nedajú, niektoré prvky spo- medzi nich však „navrhnuté“ byť môžu – pro- stredníctvom istých, plánovaných akcií sa dajú uskutočniť.

Berúc do úvahy všetky tieto „navrhnutelné“ zložky tvorivého kontextu, môžeme na ne odká- zovať ako na tzv. Enabling platforms (angl.: „platformy, ktoré umožňujú“...): sú to súbory hmotných a nehmotných prvkov (produkty, služby, infraštruktúry, znalosť pravidiel...), ktoré, ak sa uplatnia v danom kontexte, zlepšia mož- nosti ľudí, sú živnou pôdou pre kreatívne ini-

ciatívy zdola nahor – a sú schopné podporovať tvorivé komunity a zväčšiť počet „inovatívnych“ občanov, jednajúcich rovnakým spôsobom (t.j. takých, ktorí budú schopní preorientovať sa na udržateľné formy života, reprodukovať tie najúspešnejšie sľubné prípady, resp. objavovať formy nové...),.

Tieto Enabling platforms musia teda v praxi byť schopné napr. uľahčovať prístup k vhodným technológiám; musia podporovať rozširovanie know-how, zručností a schopností; spoluurčovať pružnejšie normy a pravidlá; posilňovať sociálnu a politickú toleranciu.

» Koncept určenia ekologickej záťaže, vyvinutý prírodovedcami M. Wackernagelom a W. Reesom

3. ROČNÁ ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA A ZHODNOTENIE ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV V NEJ OBSIAHNUTÝCH

V súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v platnom znení Inštitút pre trvalou udržateľný rozvoj, n. o. účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva.

Účtovná závierka je výsledným produktom účtovnej uzávierky. Príprava a zostavenie účtovnej závierky sa skladá z 3 etáp :

1. etapa: prípravné práce – sem patrí zúčtovanie všetkých účtovných prípadov za daný rok do peňažného denníka, vykonanie inventarizácie majetku a záväzkov a zaúčtovanie uzávierkových účtovných operácií

2. etapa: uzatvorenie účtovných kníh t.j. účtovná uzávierka

3. etapa: zostavenie účtovných výkazov t.j. účtovná závierka

Účtovná uzávierka predstavuje sústavu výstupných informácií z bežného účtovníctva. Na základe účtovnej závierky, n. o. zostavuje Výkaz o majetku a záväzkoch a Výkaz o príjmoch a výdavkoch. Tieto výkazy tvoria účtovnú závierku v jednoduchom účtovníctve a sú súčasťou daňového priznania dani z príjmov.

4. VÝROK AUDÍTORA K ROČNEJ ÚČTOVNEJ ZÁVIERKE

Vzhľadom na skutočnosť, že dotácie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu štátneho fondu a z rozpočtu obce neprekročili v roku 2015 sumu 33 193 eur a príjmy Inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj, n. o. za rok 2015 neboli vyššie ako 165 969 eur, audit v súlade s § 33 ods. 3 Zákona vykonaný nebol.-

5. PREHĽAD O PEŇAŽNÝCH PRÍJMOCH A VÝDAVKOV

	Príjmy (v Euro)	Výdavky (v Euro)	Zostatok k 31.12.2015
Celkom	18 148	19 045	-879

6. STAV A POHYB MAJETKU A ZÁVÄZKOV ORGANIZÁCIE

Stav aktív a pasív k 31.12.2015 predstavuje sumu 6 022 EUR. Z toho majetok vo výške 1 603 Euro pozostáva z:

a) dlhodobého majetku: 1 603 Euro

b) krátkodobého majetku: 0 Euro

K 31.12.2016 predstavoval (i):

1. finančný majetok čiastku 1 185 Euro;
2. obežný majetok čiastku 4 419 Euro;
3. vlastné zdroje krytia majetku čiastku 5 968 Euro;
4. cudzie zdroje krytia majetku čiastku 0 Euro;
5. oprávky k dlhodobému hmotnému majetku čiastku 146 Euro;
6. oprávky k dlhodobému nehmotnému majetku čiastku 0 Euro,
7. dlhodobé záväzky čiastku 0 Euro;
8. krátkodobé záväzky čiastku 54 Euro.

7. ZMENY A NOVÉ ZLOŽENIE ORGANIZÁCIE

Správna rada Inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj, n. o. sa neuzniesla na žiadnych zmenách v štatúte ani zložení orgánov neziskovej organizácie.

Dušan Knap
Riaditeľ n.o.